

Een hulphond is maatwerk

Opleiden met oog voor mens en dier

Een jas uittrekken, de portemonnee aangeven, gordijnen sluiten, de koelkast openen of de was uit de wasmachine halen. Hulphonden kunnen tot wel zeventig verschillende handelingen leren. Wát zij leren, is maatwerk. Het dekbed van je af trekken bijvoorbeeld, wanneer je na het afgaan van de wekker te lang blijft liggen. In het opleidingscentrum van Hulphond Nederland bereiden trainers iedere hulphond individueel zo goed mogelijk voor op het leven met hun toekomstige baas.

De was in de wasmand doen

Wanneer ze zestien maanden oud zijn, komen hulphonden in spé vanuit hun gastgezinnen terug bij Hulphond Nederland op het opleidingscentrum in Herpen. Vanaf dat moment blijven ze ongeveer een half jaar intern. Na ongeveer 2 maanden basistraining is er een match met een cliënt. In het opleidingscentrum leert de hond o.a. de vaardigheden en commando's aan, die het leven van zijn nieuwe baas kunnen verlichten.

“We werken met levende have, iedere hond is uniek”, benadrukt trainer Marlies Piersma-Kieft direct. “In eerste instantie kijken we goed naar de hond zelf. Hoe leert en functioneert hij het beste? Wat kan en wil hij graag doen? Welke karaktereigenschappen heeft de hond en hoe is zijn fysieke gestel? Op basis daarvan bekijken we of de hond een ADL-hulphond, een Epilepsie-hulphond of een PTSS-hulphond wordt. De Therapie-hulphonden hebben we vaak in het eerste jaar al ontdekt: zij verhuizen vanuit het pupgastgezin

naar een ander gastgezin, speciaal voor Therapie-hulphonden.”

Duwen, trekken en apporteren

Direct na aankomst in het opleidingscentrum gaan de trainers van Hulphond Nederland met drie basisvaardigheden aan de slag: duwen, trekken en apporteren. Heel veel toekomstige commando's zijn hiervan namelijk afgeleid. Het echte maatwerk begint zodra er een match tot stand is gekomen.

“Een match tussen een cliënt en een hulphond wordt in eerste instantie op papier gemaakt”, vertelt cliëntinstructeur Yvonne Vermeulen. “Wij kijken naar de mogelijkheden en beperkingen van een cliënt, deze staan op papier, en bekijken welke hond daarbij zou kunnen passen op basis van kwaliteiten en aandachtspunten. Ook de kwaliteiten en aandachtspunten van de hond staan op papier. Kort daarna ga ik samen met de trainer én de hulphond

Om de hoek kijken (PTSS)

Een banaan pellen

“We leren de hond bijvoorbeeld waar hij dingen moet aangeven: op schoot, in de hand, van voren of vanaf de zijkant.”

op matchbezoek bij de cliënt thuis. Daar bekijken we de situatie ter plekke. We observeren hoe de hond en de cliënt op elkaar reageren, bespreken de specifieke hulpvragen - het maatwerk - van de cliënt en bekijken gezamenlijk de woning en de omgeving. Ook gaan we met de cliënt en de hulphond naar buiten. Indien nodig filmen we situaties, zodat we in Herpen weten waar we tijdens de trainingen op moeten letten.”

Situaties nabootsen

Zodra er een definitieve match tot stand is gekomen, gaan de trainers in Herpen met het maatwerk aan de slag. “We leren de hond bijvoorbeeld waar hij dingen moet aangeven: op schoot, in de hand, van voren of vanaf de zijkant”, vertelt Marlies. “Helemaal afhankelijk van wat de cliënt fysiek kan en plezierig vindt. Soms praten cliënten moeizaam, langzaam of zacht: dat nemen we dan mee in de training.

Cliënten met PTSS vragen we waaraan de hond een spanningsopbouw kan afleiden. Wellicht wrijft hij veel in z'n handen, wiebelt hij met z'n benen of verandert z'n ademhaling. Tijdens de training bootsen we dergelijke situaties vervolgens zo goed mogelijk na, zodat de hond het leert herkennen en erop kan reageren. We bespreken met de cliënt welk gedrag van de hond hij in bepaalde situaties het liefste ziet: wil je na een epileptische aanval dat de hond je handen likt of tegen je aan komt liggen? Moet hij medicijnen halen of een alarmknop indrukken? Soms geven honden zelf aan wat zij op dat moment het liefste doen. Daar houden we rekening mee: ook dat is maatwerk.”

Wanneer de hond klaar is om bij zijn nieuwe baas te gaan wonen, vindt een warme overdracht plaats tussen de trainer en de cliëntinstructeur. “De trainer

Iets uit de tas pakken

Een deken over iemand doen

“Soms praten cliënten moeizaam, langzaam of zacht: dat nemen we dan mee in de training.”

schets het karakter van de hond en benoemd de kwaliteiten en de aandachtspunten van de hond. Ook laat de trainer zowel binnen als buiten zien wat ze de hond allemaal heeft aangeleerd en levert hiervan ook filmpjes aan”, vertelt Yvonne. “Op die woorden, beelden en commando’s kan ik samen met de cliënt indien nodig altijd terugvallen.”

Verwachtingen

Het traject waarin al het maatwerk wordt aangeleerd, is relatief kort. Marlies zou best iets langer de tijd willen hebben om een hulphond nog beter bij de cliënt af te leveren. “Toch is het goed zo. Voor een hond is het plezierig om na een paar maanden weer in een huiselijke situatie terug te keren. We bootsen dat in Herpen zo goed mogelijk na, maar het is fijn voor de hond om weer in het dagelijkse leven te gaan functioneren.”

Enmaal bij de nieuwe baas begint de volgende fase. “De trainer in Herpen legt de basis”, benadrukt Yvonne. “Het ligt aan de capaciteiten van de hond en de cliënt wat zij vervolgens samen kunnen bereiken. We focussen ons eerst op bandopbouw tussen cliënt en hond, daarna de basisvaardigheden en tenslotte het maatwerk dat is aangeleerd. Daarna kun je als baas een hond gedurende zijn hele leven zeker ook andere vaardigheden aanleren. Dat zal de onderlinge band alleen maar versterken. Het komt ook voor dat cliënten in de loop der jaren fysiek achteruit gaan: dan laten we zien hoe de hond zich kan aanpassen en eventueel andere/nieuwe handelingen kan aanleren, zodat hij zijn baas goed van dienst kan blijven. De plaatsing van een hulphond blijft zorg op maat, een heel hondenleven lang.” ●

Met de fietskar vervoerd worden

Een gordijn dichtmaken